

RENOVATIE SPECIAL
innovatie meer afstemmen op de vraag
Auteur: Martin Liebrechts

Bij de nieuwe ontwikkelingen in de bouw en renovatie vormt de techniek nog teveel de leidraad en niet de vraag van de gebruiker, respectievelijk de bewoner. Niet het comfort of bedieningsgemak staat bij de innovatie hoog op de agenda, maar de technische prestatie, de uitvoerbaarheid of de reductie van de prijs. Op zich zijn dit allemaal zeer essentiële zaken, die bijdragen tot een vergroting van de realiseringkansen, maar uiteindelijk gaat het om het gebruik en het wonen.

Bijvoorbeeld het niet of onvoldoende functioneren van de warmteterugwin-installatie is in de praktijk erin gelegen dat door de gebruiker de levering van warme en/of frisse lucht niet goed te regelen is, of bij het aanbrengen van de toevoeringen geen rekening is gehouden met de meestvoorkomende meubileringen van een vertrek. Dit is maar een voorbeeld uit duizenden dat niet het comfort de leidraad is, maar de techniek.

De kennis over wat belangrijk is voor het wonen nu en in de toekomst is volop aanwezig. Het wordt alleen te weinig gebruikt voor innovaties. Twee jaar geleden is bijvoorbeeld de eindrapportage 'Duurzaam bouwen, wonen en werken na 2015' verschenen. Dit rapport is door de BouwhulpGroep in opdracht van de Projectgroep DEPW opgesteld. In dit rapport worden de ontwikkelingen in het wonen getypeerd door de constatering 'kwaliteit wordt individueel', 'de standaardwoning verdwijnt' en 'het energiegebruik verdient volop aandacht'. Allemaal herkenbaar, zeker als onderliggende zeven thema's toegelicht worden.

1. TOEGANKELIJKHEID

Dit speelt op alle niveaus: bouwblok/woonomgeving, gebouw en woning. Op woningniveau gaat het dan o.a. om levensloopbestendig.

2. BRUIKBAARHEID

Het aantal bruikbare vierkante meters op woningniveau is een belangrijk kwaliteitsaspect, dat zich ontwikkelt in de tijd. Ook de ruimtelijke kwaliteit van een woning heeft hier grote invloed op.

3. VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Afsluitbaarheid, binnenmilieu, geluid, oververhitting zijn de aspecten die dit thema bepalen.

4. COMFORT

De uitrusting van woningen en woonomgeving kan het wonen vergemakkelijken.

5. UITSTRALING/UITERLIJK

Het wordt steeds belangrijker hoe het er uit ziet. Samen met de sociale context bepaalt het mede het imago omdat het de eerste confrontatie van de bezoeker is.

6. DUURZAAMHEID (ENERGIE)

Energie, materiaalgebruik, gescheiden waterafvoer, waterberging geven hier inhoud aan. De tendens richt zich op energieneutraal.

(op zoek naar neutraliteit)

7. DIFFERENTIATIE

Differentiatie speelt op woningniveau (grootte, type), op bouwblokkniveau en stempelniveau. De ligging van elk bouwblok is vaak verschillend. Deze context kan de basis voor de te realiseren differentiatie zijn.

Om de kansen voor de toekomst te vergroten kunnen er twee algemene aanvullende eisen geformuleerd worden:

- **BESCHIKBAARHEID VAN ZORG**
In het kader van zolang mogelijk zelfstandig wonen.
- **RUIMTE VOOR NIEUWE ONTWIKKELINGEN**
  - De aanwezigheid van ondersteunende netwerken, omdat je wonen niet alleen doet.
  - Autonomie (zelfvoorzienend, zelfbeherend).
  - Een groot adaptief vermogen, zodat aanpassingen in de tijd gerealiseerd kunnen worden.

Binnen dit speelveld zal er gezocht moeten worden naar innovatieve oplossingen voor de (bestaande) woningbouw. Bij het zoeken naar oplossingen is het zaak projectoverschrijdend te werk te gaan en te zoeken naar die componenten - fysieke ruimtelijke eenheden - die voor het gebruik extra kwaliteit leveren.

Woning	--	-	0	+	++
A Toekomstwaarde					
A.1 Locatie en woonomgeving					
A.2 Bruikbaarheid / flexibiliteit		-			
A.3 Uitstraling / Imago / Identiteit		-			
B Gebruikskwaliteit					
B.1 Toegankelijkheid			0		
B.2 Veiligheid			0		
B.3 Technische staat			0		
C Gezondheid					
C.1 Gezondheid		-			
C.2 Comfort			0		
D Energetische kwaliteit		-			
E Milieukwaliteit					
E.1 Milieukwaliteit materialen			0		
E.2 Kwaliteit waterhuishouding					
F Bewonersparticipatie					